

INGEZONDEN.

AANGIFTE VAN TUBERCULOSE IN ENGELAND.

Daarover deelt PINKHOF iets mede in dit *Tijdschrift*, II, bldz. 713. Hij schrijft o. a. over een „wijze bepaling, die door sommige tuberculosebestrijders in ons land al een gevaarlijke toegevendheid zal worden genoemd. Want als de bacillen niet door het oog eener „enquêtrice” worden bedwongen, gaan zij de deur uit. Aan een gewonen dokter of bezoekzuster storen zij zich niet, en die kunnen ook geen goede hygiënische raadgevingen verstrekken”.

Tegen de laatste twee zinsneden wensch ik te protesteeren. De bacillen storen zich evenzeer aan gewone dokters en „bezoekzusters” en aan hun adviezen als aan die van tuberculose-dokters en enquêtrices. Dat is juist de rede, waarom het zoo te betreuren valt, dat de groote meerderheid der „gewone” dokters en zusters zoo weinig moeite doet om in de gezinnen der tuberculoseliijders (en anderen) „hygiënische raadgevingen te verstrekken”. Nu is men wel genoodzaakt daartoe „specialisten” aan te stellen. Toegegeven moet worden, dat deze laatsten, omdat zij specialisten zijn, meer tijd beschikbaar hebben dan „gewone” dokters en zusters. Maar niettemin, wanneer dezen den bacillen, méér dan geschiedt, de tanden lieten zien, ja, misschien „gingen” zij dan niet slechts de deur, maar zelfs „de laau” uit! Een krachtige poging zij hier aanbevolen!

Apeldoorn, 21 Augustus 1923.

C. METZLAR.

OVER KEURINGEN VOOR NED. OOST-INDIE.

Het is niet mijn bedoeling hier te bespreken de keuringen voor het Gouvernement of de groote Indische maatschappijen, die ter zake zeer deskundige artsen tot hun beschikking hebben, maar ik wil den huisartsen in Nederland enkele wenken geven, mij door de praktijk in de binnenlanden geleerd.

Immers hoe dikwijls komt het niet voor, dat den huisarts wordt opgedragen om te onderzoeken of bijv. de zoon geschikt is om in Indië een werkkring te zoeken, of de dochter om er een huwelijk aan te gaan, en wat weet de medicus practicus feitelijk af van de toestanden hier in Indië, en dus van de eischen, die hij stellen moet. Reeds al te vaak heb ik dan ook meegemaakt, dat menschen, die lichamelijk, geestelijk of moreel ongeschikt voor het leven hier, naar den kelder gingen of hun goed bestaan en goede toekomst moesten prijsgeven en met hun gezin terug naar Nederland ten laste kwamen van familie met het min of meer duidelijke stempel „mislukt”.

Ik wil hier dan in enkele hoofdtrekken de verschillen bespreken in klimaat en levensomstandigheden en de mogelijke werking daarvan op lichaam en geest, om daaruit te destilleeren de eischen, die gesteld moeten worden om iemand voor Indië goed te keuren.

Indië is zóó groot, dat in elk deel van den Archipel gedeeltelijk andere omstandigheden heerschen wat klimaat, vochtigheid en levensverhoudingen betreft. Voor alles krijgen wij de klimaatverschillen van het lage kustland en de hoogere bergstreken en hoogvlakten: terwijl in de laaglanden de middagtemperatuur vaak 93° en nog daarboven is, haalt in de hoogere bergstreken de thermometer niet meer dan 74°. Wat de nachtelijke afkoeling betreft, zijn de verschillen nog grooter. Terwijl er kuststreken zijn, waar in sommige tijden van het jaar de thermometer 's nachts tot 68° en zelfs nog lager daalt, zijn er andere, waar de temperatuur nooit lager dan 76° wordt. Zoo ook zijn er bergstreken, waar soms het vriespunt bereikt wordt, terwijl er andere zijn waar 50° reeds laag is. Wat de vochtigheid betreft, kunnen wij aannemen, dat die in het algemeen belangrijk grooter is dan in Nederland; ik bedoel hiermede niet de regenval, maar de vochtigheidstoestand

van de lucht. Over het algemeen is de vochtigheid het grootst op de middelmatige hoogte, 250—600 M., terwijl op de grootere hoogte, 1000 M. en in sommige kuststreken deze betrekkelijk gering is. Overal, tot zelfs op de hoogvlakten, heerscht, behalve in het hart van de natte moesson, een hevige stofplaaig, terwijl daar in sommige bergstreken van tijd tot tijd nog lavastof bijkomt. Hierbij komt nog, dat het rollend verkeer (auto's, wagens en vrachtkarren) oneindig veel grooter is dan in Europa. Ten laatste is de zonnewerking anders dan in Nederland; terwijl de warmtestraling grooter is, is de werking der actieve ultra-stralen, waarschijnlijk door den grooteren vochtigheidstoestand van den dampkring, veel geringer, wat duidelijk uitkomt bij het photographieeren, waarbij voor dezelfde photo's in Indië belangrijk langere belichtingstijd vereischt wordt dan in Nederland.

Als wij nu in het kort even nagaan, aan welke deelen van het lichaam door het klimaat hogere eischen gesteld worden, dan vinden wij:

1°. Het hart, direct door de voortdurende hooge temperatuur en door de warmtestralen van de zon, indirect door de nieren (zie 2°) en bij sommigen door rheumatismus (zie 5°).

2°. De nieren, met name aan het concentratievermogen daarvan, immers de grootere warmte doet meer zweeten en meer drinken.

3°. De huid: de warmte, het zweeten en de stof zijn gezamenlijk aanleiding tot het ontstaan van eczemen, furunkels, enz., waarbij vele insecten verder behulpzaam zijn.

4°. De longen, die wel volkomen in orde moeten zijn om niet te lijden van de voortdurend met stof bezwangerde lucht.

5°. De algemeene constitutie, daar de grootere vochtigheid rheumatische aandoeningen doet ontstaan of verergert, terwijl bij velen de hitte een sterk eenerveerenden invloed heeft.

Wat de voeding betreft, bestaat de mogelijkheid bijna overal om Europeesch te blijven eten; doch gezinnen, die van / 300.— per maand moeten rondkomen, zullen uit geldelijke overwegingen moeten overgaan tot een eenvoudige rijsttafel en dan ontstaat het gevaar, dat door de sterke kruiderijen overmatige eischen gesteld worden aan maag en darmen. Ook het ruime gebruik van sterk afgekoelde dranken en van ijs is zeker mede oorzaak van de vele maagklachten.

Als wij nu komen tot bespreking van de levensverhoudingen, moeten wij beginnen de 4 groote steden, Batavia, Soerabaya, Semarang en Bandoeng, uit te zonderen, waar men zijn leven meer Europeesch kan inrichten, waar ieder het hem passend milieu kan vinden en waar ook op wetenschappelijk en kunstgebied af en toe iets goeds te genieten valt. Iemand, die alleen in een van die steden gewoond heeft, weet van het eigenlijke Indische leven weinig af. Hiertegenover staat het leven in de kleine plaatsen, op de suikerfabrieken en op de bergcultuurondernemingen. Op de kleinere plaatsen en de suikerfabrieken leeft een beperkt aantal Europeanen en is men dus op elkaar aangewezen; op kunstgebied krijgt men noemenswaard niets, terwijl de boeken in de trommel en de courant de eenige schakel met de buitenwereld vormen. Men kan zijn geluk alleen in eigen huis zoeken, doch op de fabriek heeft het zich afzijdig houden dikwijls ontslag of overplaatsing ten gevolge. Daar ook buiten het werk de hooger geplaatste als meerdere behandeld moet worden (op goede uitzonderingen na), al staat hij in beschaving en ontwikkeling ook veel lager, kunnen begrijpelijkerwijs moeilijke toestanden ontstaan. Apart staan de bergcultuurondernemingen, waar men vaak een paar uur te paard moet zitten om een anderen Europeaan te vinden!

Het is dus voor den arts noodig om te weten, waar de patiënt, dien hij moet keuren, heen gaat, niet zoozeer met het oog op de aan het lichaam, als wel de aan geest en moreel te stellen eischen. Weten wij, dat de patiënt in een der groote steden komt en ook blijven zal, dan is het alleen van belang, dat hij aan de lichamelijke eischen, die wij stellen zullen, voldoet; gaat de patiënt echter naar het binnenland, dan is het van groot belang, dat hij of zij ook moreel en psychisch volkomen sterken gezond is. Ik zou als volstrekke tegenaanwijzing voor het gaan naar Indië willen beschouwen: tuberculosis pulmonum, ernstige arteriosklerose, neurasthenie, psychasthenie en

moreele minderwaardigheid; terwijl als betrekkelijke tegenaanwijzing ware op te vatten: voor de laaglanden en groote hittestreken: nierziekten en afwijkingen, waarbij het concentratievermogen verminderd en die waarbij de bloeddruk te hoog is, en alle organische hartafwijkingen, ook al zijn zij op het oogenblik gecompenseerd; voor de middelhooge en vochtige streken: rheumatisme.

Voor een goede keuring zal het dus gewenscht zijn, dat een internist, die langeren tijd in Indië, niet alleen op de hoofdplaatsen, heeft gewerkt, te zamen met den huisarts, die den patiënt goed kent, de keuring verricht. Niet alleen het normale lichamelijke, maar vooral het functioneele orgaanonderzoek is noodzakelijk, terwijl de beoordeeling van de psychische en moreele eigenschappen door beide artsen in consult kan geschieden.

Het is in het belang van den staat, het ras en het gezin, dat Nederland naar Indië uitzendt zijn beste burgers, die op lichamelijk, geestelijk en moreel gebied volkomen gezond in Indië komen om er wat van hun kracht en kennis te brengen en niet met het eenige doel om er wat vandaan te halen. Als dat soort menschen hier in grooter getal komt, zullen de toestanden hier langzaam verbeteren en zal op den duur een betere opvoedende werking, ook op den inlander, niet uitblijven, die nu nog als onopgevoed kind in het staatsverband onbruikbaar en onnut is.

Sitoebondo, Juni 1923.

A. LE COMTE.

BRIEFWISSELING.

STEUN VOOR PROFESSOR NARRATH.

Door middel van het Amsterdamsche Comité voor intellectueel Centraal-Europa hebben wij inzage gekregen van een brief, waarin wordt medegedeeld, dat prof. NARRATH, aan vele Nederlandsche geneeskundigen welbekend als hun leermeester in de chirurgie aan de universiteit te Utrecht, op het oogenblik in hoogst kommervolle omstandigheden verkeert. Hij woont te Heidelberg, is zelf geheel verlamd, terwijl zijn vrouw zwaar ziek is en slechts door een operatie of een stralenbehandeling te redden zou zijn. Zijn beide zoons, 20 en 22 jaar oud, studeeren nog. De geldelijke toestand van het gezin moet meer dan treurig zijn. Prof. NARRATH heeft een pensioen, maar bij de groote stijging van alle levensbehoeften is dit geheel onvoldoende. Wij doen een beroep op onze lezers om prof. NARRATH, die indertijd zooveel gedaan heeft voor Nederlandsche zieken, in deze droeve omstandigheden hulp te bieden. Bijdragen voor hem bestemd kan men zenden aan dr. M. DE HARTOGH, Amsterdam, Plantage Middenlaan 1, Postrekening 29828.

Redactie.